
Žarko BAKRAN

UDRUGA ZA POMOĆ
OSOBAMA S
TRAUMATSKOM
OZLJEDOM MOZGA
„GLAVA GORE“

Od 1986. godine u *Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju* u Krapinskim Toplicama osnovan je odjel za stacionarnu medicinsku rehabilitaciju osoba s traumatskom ozljedom mozga (TOM). Dotad u našoj domovini nije bilo odjela gdje bi se organizirano i stručno provodila stacionarna medicinska rehabilitacija ovih bolesnika nakon akutnoga liječenja. Otada se odjel razvijao i danas ima 30 kreveta i godinama stvaran rehabilitacijski tim (fizijatar-voditelj tima, neuropsiholog, logoped, neurolog, medicinska sestra, fizioterapeut, radni terapeut, socijalni radnik, neurokirug, a navedenim se stalnim članovima pridružuju prema indikacijama ortoped, internist, psihijatar, ORL, okulist...) te odgovarajuću dijagnostičku opremu (biokemijski laboratorij, CT, RTG, TCD, UZV–dopler karotida, vertebralnih arterija – EMNG, evocirane potencijale, ECHO te jedinicu intenzivnog liječenja – JIL – za pacijente kojima je i takav oblik liječenja potreban). Stalno se nabavlja i nova oprema te zamjenjuje stara, kako bi se fizikalno-rehabilitacijskim postupcima poboljšale kognitivne i motoričke funkcije ovih bolesnika.

Broj ovih bolesnika, nažalost, rastao je, a kulminacija je bila za Domovinskog rata, kada je u kratkom vremenu naglo porastao broj i ovih bolesnika te ih je od 1991. do 1995. samo u našoj bolnici bilo 3000, od čega dvjestotinjak ranjenika s teškom ratnom traumatskom ozljedom mozga. Jedan od problema s kojim smo se morali suočiti bio je i odgovarajući smještaj, njega i nastavak rehabilitacije kod kuće osoba s TOM, kojima je i nakon provedenoga akutnog liječenja i stacionarne medicinske rehabilitacije bila nužna tuđa njega i pomoć u provođenju aktivnosti svakodnevnoga života (odijevanje, prehrana, osobna higijena i sl.).

Sa sve većim brojem ovih bolesnika svakodnevno je rastao – i još uvijek raste – broj problema s kojima se nakon otpuštanja iz stacionarne medicinske rehabilitaci-

je susreću ne samo ovi bolesnici nego u pravilu i njihove obitelji, ali i društvena zajednica u kojoj su živjeli i radili prije traume.

Upravo da se omogući i učini dostupnom svim ovim bolesnicima i njihovim obiteljima daljnja stručna skrb, fizikalna terapija, logopedska terapija i pomoć drugih članova tima osnovana je *Udruga za pomoć osobama s ozljedom mozga „Glava gore“*. U svojem dosadašnjem radu Udruga je organizirala i održala mnoga stručna predavanja, prema trenutačnim interesima i potrebama bolesnika i njihovih obitelji. Problemi su najčešće medicinske prirode (kontrola/regulacija spazma, liječenje tremora, poboljšanje komunikacije – verbalne i neverbalne – kontrola sfinktera, poboljšanje spoznajnih funkcija...), ali interes postoji i za rješavanje drugih problema (pravna pitanja, prava na različita pomagala...). Osim navedenih sastanaka, Udruga izdaje i časopis, a sve zato da se i dalje educiraju i sami bolesnici i njihove obitelji. Jedan od najvećih problema ovih bolesnika jest povratak u „staro“ društvo, resocijalizacija nakon provedenoga liječenja i rehabilitacije. Budući da i nakon tretmana u ovih bolesnika ipak zaostaje neki više ili manje izražen motorički ili kognitivni deficit, oni u pravilu žive getoizirani (segregirani i separirani u svojim obiteljima). Jedan od naših najvažnijih ciljeva upravo je druženje i komunikacija ne samo s članovima Udruge nego i šire, tj. druženje sa zdravima (ili koji se tako osjećaju), a kako bi se omogućilo ponovno funkcioniranje ne samo u okviru obitelji nego i društvene zajednice.

Najveći problem **uz problem financiranja** jest **manjak vlastita prostora** u kojem bi se svi članovi Udruge i njihovi prijatelji mogli družiti i sudjelovati u nekim elementima kineziterapije ili drugim terapijskim postupcima.

Cilj je našega volonterskog rada:

- omogućiti ovim bolesnicima i članovima njihovih obitelji što lakšu i bezbolniju resocijalizaciju
- pružiti prave informacije kako prebroditi pojedinih probleme
- aktivnim druženjem i obilaskom obitelji pacijenata s TOM-om sugerirati kako nastaviti i/ili poboljšati kvalitetu njihova života
- planirati i pokušati ishoditi sredstva za organiziranje nastavka raznih oblika pomoći (kineziterapije, logopedskoga tretmana, kognitivnoga treninga i sl.) bolesnicima kod kuće
- proširiti djelatnost s područja grada Zagreba i na druge sredine te učiniti navedenu pomoć dostupnu svima

- budući da je najčešći uzrok TOM-a prometna traumatologija (70%) jedna od naših želja jest i pridružiti se aktivnostima MUP-a da bi se educirali mladi ljudi i školarci, jer upravo oni od 18 do 30 godina života čine većinu ovih bolesnika.

Valjalo bi potaknuti inicijativu za osnivanje ustanova poput stacionara, u kojima bi bio moguć odgovarajući smještaj i medicinska njega, a po potrebi i liječnička kontrola, i to onih bolesnika koji ovise o tuđoj pomoći i nemaju nikoga tko bi mu je kod kuće mogao pružiti. Jedno od naših istraživanja pokazalo je da 20% obitelji želi mogućnost trajnoga ili bar povremenoga smještaja svojih članova obitelji s teškim TOM-om u takav stacionar. Nažalost, takvih ustanova u Hrvatskoj zasad nema, a pacijenti koji nemaju obitelji ili članovi obitelji koji i sami trebaju tuđu pomoć u svakodnevnim životnim aktivnostima smještaju se u socijalne ustanove, rjeđe i na psihijatrijske ili gerijatrijske odjele.

Budući da naš mozak krije još mnoge tajne i da su nam još uvijek nepoznate krajnje mogućnosti oporavka mozga nakon traume ili bolesti, valja se nadati da će napredak medicine omogućiti kvalitetnije liječenje i rehabilitaciju ovih bolesnika, tj. poboljšati kvalitetu života i ovih bolesnika te njihovih obitelji.

Udruga za pomoć osobama s ozljedom glave
„GLAVA GORE“
Trg sportova 10, 10 000 Zagreb
Tel.01/3091 611
e-mail: glava_gore@yahoo.com